

Europos BŽŪP vertinimo pagalbos tarnyba

GAIRES

VERTINIMO PLANU RENGIMAS

2023 M. SAUSIO MEN.

This document contains the translation of the guidelines "Design of Evaluation Plans" March 2023. The translation is intended to make the guidelines more helpful and accessible to different stakeholders. Note: The translated text has not been subject to a layout and editorial check. The final reference text is the English version of the guidelines available at the following [link](#).

Informacija apie autorių teises

© Europos Sąjunga, 2023

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Rekomenduojama leidinio nuoroda

EUROPOS KOMISIJA. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas. A.3 skyrius (2023 m.): Gairės. Vertinimo planų rengimas. Briuselis, 2023 m. sausio mėn.

Atsakomybės ribojimo pareiškimas

Šioje ataskaitoje pateikiama tik jos autoriaus (-ių) informacija ir nuomonė, nebūtinai atitinkanti oficialią Komisijos nuomonę. Komisija negarantuoja į šią ataskaitą įtrauktų duomenų tikslumo. Nei Komisija, nei joks Komisijos vardu veikiantis asmuo negali būti laikomas atsakingu už tai, kaip galėtų būti naudojama šiame leidinyje pateikta informacija.

Europos BŽŪP vertinimo pagalbos tarnyba yra atsakinga už paramą stebėsenos ir vertinimo veiklai ES ir valstybių narių lygmenimis. Jos darbai vadovauja Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato A.3 skyrius (Politikos veiksmingumas). Europos BŽŪP vertinimo pagalbos tarnyba teikia paramą visiems vertinimo suinteresuotiesiems subjektams, visų pirma Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD, nacionalinės valdžios institucijoms, vadovaujančioms institucijoms ir vertintojams: kuria ir platina tinkamas metodikas ir priemones, kaupia gerą patirtį ir ją dalijasi, stiprina gebėjimus ir bendrauja su tinklo nariais su vertinimu susijusiomis temomis.

Daugiau informacijos apie Europos BŽŪP vertinimo pagalbos tarnybos veiklą yra prieinama internete, serveryje EUROPA (https://eu-cap-network.ec.europa.eu/eu-cap-network/support/european-evaluation-helpdesk_en).

Europos BŽŪP vertinimo pagalbos tarnyba

Rue Belliard 12, Briuselis, Belgija

+32 2 808 10 24

evaluation@eucapnetwork.eu

Turinys

Santrumpų sąrašas	iv
Padėka.....	v
Įvadas	1
1. Teisinis pagrindas	4
2. Vertinimo plano metmenys.....	7
3. Pagrindinis vertinimo plano turinys	9
3.1 Tikslai ir vertinimo poreikiai	11
3.2. Valdymas ir koordinavimas	16
3.3. Suinteresuotųjų subjektų nustatymas	19
3.4. Tvarkaraštis.....	22
3.5. Duomenys ir informacija.....	26
3.6. Komunikacija ir tolesni veiksmai	30
3.7. Ištekiai, techninė parama ir gebėjimų stiprinimas	34
Priedas. Vertinimo kriterijų apibrėžtys	37

LENTELĖS

1 lentelė. Vertinimo plano metmenys (būtinasis ir rekomenduojamas turinys).....	7
2 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 1 dalies turinys	11
3 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 2 dalies turinys	16
4 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 3 dalies turinys	19
5 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 4 dalies turinys	22
6 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 5 dalies turinys	26
7 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 6 dalies turinys	30
8 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 7 dalies turinys	34

SCHEMOS

1 schema. Minimali vertinimo plano struktūra	9
2 schema. Įvairių vertinimo plano dalių sąsajos	9

TEKSTO INTARPAI

1 intarpas. Vartojamos vertinimo kriterijų apibrėžtys.....	37
--	----

SANTRUMPU SARASAS

ŽŪŽIS	žemės ūkio žinių ir inovacijų sistema
MDV	metinis darbo vienetas
BŽŪP	bendra žemės ūkio politika
komp. tikslas	kompleksinis tikslas
AGRI GD	Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas
EK	Europos Komisija
FP	finansinė priemonė
GAAB	gera agrarinė ir aplinkosaugos būklė
VVG	vietos veiklos grupė
SV	stebėseną ir vertinimą
VI	vadovaujanti institucija
VN	valstybės narė
RSVS	veiklos rezultatų, stebėsenos ir vertinimo sistema
KT	konkretus tikslas

PADĖKA

Šias gaires parengė tarptautinė vertinimo ekspertų grupė, kurią sudaro Costas Apostolopoulos, Neringa Viršilienė ir Sari Rannanpää. Papildomai prisidėjo Maria Coto, Jérôme Paperou ir Stephanie Vella. Darbą koordinavo Europos BŽŪP vertinimo pagalbos tarnyba, kuriai vadovavo Marili Parissaki. Valdis Kudiņš ir Hannes Wimmer pateikė kokybės ir nuoseklumo vertinimą. Brigit Zomer, Steve Gillman ir Jules Vincent prisidėjo prie galutinių gairių bendros kokybės ir pavidalo.

Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato atstovai padėjo užtikrinti, kad šios gairės derėtų su ES politikos sistema.

Valstybių narių atstovai pateikė pastabų dėl šių gairių projektų per diskusijų forumo konsultacijas, vykusias 2022 m. lapkričio mėn.

ĮVADAS

Vertinimo svarba. Kodėl vertiname BŽŪP strateginius planus?

Vertinimai atliekami, nes jie yra labai naudingi siekiant geriau ir efektyviau planuoti ir vykdyti politiką. Konkretesnė BŽŪP strateginių planų vertinimų nauda yra tokia:

- jie parodo pagal BŽŪP strateginius planus padarytą pažangą bei pasiekimus ir jais pagrindžiamas lėšų panaudojimas;
- jie teikia informacijos, kuria remiantis galima kryptingiau vykdyti intervencijas, taigi padidinti politikos efektyvumą;
- jais užtikrinama atskaitomybė ir skaidrumas įgyvendinant BŽŪP strateginį planą;
- jie tampa priemone komunikacijai tarp vadovujančiosios institucijos (VI) ir pagrindinių suinteresuotųjų subjektų, dalyvaujančių rengiant ir įgyvendinant šį planą (įskaitant Europos Komisiją);
- jais suteikiama įrodymų ir tvirtas analitinis pagrindas ateities planams rengti ir politikai formuoti;
- dėl jų vyksta nuolatinis mokymosi ir tobulėjimo procesas, padedantis kokybiškiau įgyvendinti ir ateityje rengti planus.

Teisiniais reikalavimais yra nustatytos sąlygos, kuriomis užtikrinamas vertinimų atlikimas. 2023–2027 m. laikotarpiu valstybės narės privalo vertinti savo BŽŪP strateginius planus įgyvendinimo metu, taip pat po įgyvendinimo (*ex post* vertinimas). Pagal Reglamento (ES) 2021/2115 140 straipsnyje nustatytus teisinius reikalavimus vertinimų paskirtis – gerinti šių planų rengimo ir įgyvendinimo kokybę.

Kodėl svarbu turėti vertinimo planą?

Vertinimo planas – rašytinis dokumentas, kuriame apibūdinama, kaip vertinsite savo BŽŪP strateginį planą ir kaip ketinate panaudoti vertinimo rezultatus įgyvendinimo ir sprendimų priėmimo procesams gerinti. Vertinimo planu išaiškinama, kaip apibūdinsite, kas, kaip ir kodėl yra svarbu jūsų BŽŪP strateginiam planui.

Kad įvykdytų vertinimo reikalavimus, valstybės narės parengia vertinimo planą, atitinkantį būtinuosius reikalavimus, nurodytus Reglamento (ES) 2022/1475 II priede¹. Vertinimo plane, be kita ko, pateikiama informacija apie planuojamus vertinimus įgyvendinimo laikotarpiu (2023–2027 m.) ir *ex post* vertinimą, kuris bus atliktas 2031 m.

Vertinimo planas pateikiamas Stebėsenos komitetui ne vėliau kaip po metų nuo BŽŪP strateginių planų patvirtinimo². Europos Komisija (EK) tik atsižvelgia į vertinimo planą, jai nereikia jo patvirtinti. Vis dėlto valstybės narės po nagrinėjimo Stebėsenos komitete ir likus ne mažiau kaip mėnesiui iki metinio

¹ Reglamento (ES) 2022/1475 4 straipsnio 1 dalis.

² Reglamento (ES) 2021/2115 140 straipsnis.

peržiūros posėdžio pasidalija informacija apie vertinimo veiklą ir išvadas su Europos Komisija³. Informacija, kuria būtina pasidalyti su Europos Komisija, apima⁴:

- informaciją apie vertinimo veiklą ir išvadas ir konkrečiau, atliekant vertinimus padarytą pažangą, vertinimų santraukas ir bet kokius tolesnius veiksmus, kurių imamasi atsižvelgiant į vertinimų išvadas;
- bet kokius vertinimo plano pakeitimus.

Kuo naudingas vertinimo planas?

Vertinimo planu užtikrinama, kad:

- būtų vykdoma visa reikiama vertinimo veikla;
- būtų prieinami pakankami ir tinkami išteklių visiems reikiamiems vertinimams atlikti;
- būtų laiku ir tinkamu formatu prieinami vertinimams reikalingi duomenys.

Taigi, turėdamos vertinimo planą valstybės narės gali:

- pagerinti BŽŪP strateginio plano vertinimų planavimą ir struktūrą;
- kryptingiau vykdyti stebėsenos ir vertinimo veiklą, aiškiai ją susiejant ir derinant prie prioritetinių poreikių, kurių turi įvairūs dalyvaujantys su BŽŪP strateginiu planu susiję suinteresuotieji subjektai;
- gerinti vertinimo rezultatų naudojimą, jų naudingumą, veiksmingą jų integravimą, jų pranešimą ir sklaidą.

Šių gairių paskirtis

Gairės „Vertinimo planų rengimas“ yra neprivalomo pobūdžio. Šiose gairėse siekiama nurodyti būtiną ir rekomenduojamą vertinimo planų turinį, kuris galėtų būti toliau derinamas prie valstybių narių poreikių.

Šių gairių paskirtis dvejojama:

- pateikti rekomendacijų dėl vertinimo plano rengimo, remiantis būtinu jo turiniu, kuris yra privalomas pagal teisinį pagrindą;
- pasiūlyti papildomą vertinimo plano turinį, kad būtų skatinama geriau planuoti, vykdyti ir naudoti vertinimus valstybių narių lygmeniu.

³ Reglamento (ES) 2022/1475 5 straipsnis.

⁴ Reglamento (ES) 2021/2115 124 straipsnio 3 dalies d punktas ir 4 dalies c punktas.

Tikslinės grupės, kurioms skirtos šios neprivalomos gairės

Pagrindinė šių gairių tikslinė grupė – BŽŪP strateginių planų vadovaujančiosios institucijos, kurios yra atsakingos už vertinimo plano parengimą. Kitos tikslinės grupės – Stebėsenos komitetas ir mokėjimo agentūros, dalyvaujančios rengiant vertinimo planą.

Gairių struktūra ir turinys

Šiose gairėse apibūdinami pagrindiniai vertinimo plano elementai atsižvelgiant į būtinuosius teisinius reikalavimus. Jose taip pat siūlomas papildomas kiekvienos vertinimo plano dalies turinys, apibrėžiami svarbiausi vartojami terminai, kuriems reikėtų skirti dėmesio, pateikiama pavyzdžių, kokius svarbiausius klausimus vertėtų užduoti rengiant kiekvieną vertinimo plano dalį, ir išryškinamos sąsajos tarp įvairių plano dalių. Šias gaires papildo priemonių rinkinys, kuriame išsamiai apibūdinti siūlomi kiekvienos vertinimo plano dalies rengimo darbo etapai.

1. TEISINIS PAGRINDAS

Rengiant vertinimo planą valstybėms narėms reikia atsižvelgti į tai, kas atitinkamuose reglamentuose numatyta dėl to, ką, kada ir kaip reikia vertinti.

Kas vertinama?

Valstybės narės įvertina kiekvieną konkretų tikslą (toliau – KT; jų yra iš viso 10) bent vieną kartą per įgyvendinimo laikotarpį, jei tai aktualu, pagal BŽŪP strateginio plano intervencijos logiką. KT gali būti vertinami atskirai arba sugrupuoti (t. y. išsamūs vertinimai, apimantys kelis tikslus), laikantis BŽŪP strateginio plano intervencijos logikos⁵. Jei tam tikras KT nėra vertinamas per įgyvendinimo laikotarpį, valstybės narės turėtų tai pagrįsti.

Konkrečios intervencinės priemonės ar temos bus vertinamos atsižvelgiant į valstybės narės vertinimo poreikius, BŽŪP strateginio plano intervencijos logiką ir įgyvendinimo padėtį. Tokių temų pavyzdžiai⁶:

- LEADER iniciatyvos pridėtinės vertės nustatymas;
- nacionalinis BŽŪP tinklas;
- žemės ūkio žinių ir informacijos sistema (ŽŪŽIS);
- su aplinka ir klimatu susiję struktūriniai elementai⁷.

Taip pat galima vertinimo tema, susijusi su efektyvumu, yra supaprastinimas galutiniams paramos gavėjams ir administravimo institucijoms⁸.

Kada tai vyks?

2023–2027 m. laikotarpiu Europos Komisija ir valstybės narės turės atlikti vertinimus. Pagal Reglamento (ES) 2021/2115 140 straipsnį valstybės narės turės atlikti dvejopus vertinimus:

- vertinimus „įgyvendinimo laikotarpiu“ (2023–2027 m.), nors konkrečių datų nenurodyta;
- „ex post vertinimą“ iki 2031 m. gruodžio 31 d.

Vertinimai, kurie bus atliekami įgyvendinimo laikotarpiu, turėtų būti planuojami taip, kad jų rezultatai būtų prieinami ES lygmeniu diskutuojant dėl būsimos (t. y. laikotarpio po 2027 m.) BŽŪP ir valstybės narės lygmeniu rengiant kitą BŽŪP strateginį planą. Kai aktualu, valstybės narės vertinimams turi naudoti ir praėjusio programavimo laikotarpio (2014–2022 m.) duomenis⁹.

⁵ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio a punktas.

⁶ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio d punktas.

⁷ Pagal Reglamento (ES) 2021/2115 109 straipsnio 2 dalies a punktą (GAAB standartai ir paramos sąlygos).

⁸ Reglamento (ES) 2022/1475 1 straipsnio 3 dalis.

⁹ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio e punktas.

Kaip tai vyks?

Valstybės narės turėtų atlikti toliau nurodytus su vertinimu susijusius veiksmus. Kadangi šie veiksmai įprastai atliekami vertinimo sistemoje, galima numanyti, kad valstybėms narėms reikėtų sukurti tokią sistemą, į kurią įeitų toliau nurodyti dalykai.

- **Naudojami atitinkami vertinimo kriterijai** atsižvelgiant į BŽŪP strateginio plano intervencinių priemonių taikymo sritį, rūšį ir panaudojimą¹⁰. Tie vertinimo kriterijai yra veiksmingumas, efektyvumas, aktualumas, darna ir Sąjungos pridėtinė vertė (šių gairių **priede** pateiktos vertinimo kriterijų apibrėžtys pagal Geresnio reglamentavimo gaires)¹¹. Be to, valstybės narės vertins su jų indėliu siekiant BŽŪP bendrųjų tikslų ir konkrečių tikslų (KT), numatytų atitinkamame BŽŪP strateginiame plane, susijusį poveikį naudodamos poveikio rodiklius¹². Tai reiškia, kad jei tam tikras KT nėra numatytas, susijusio poveikio vertinti nereikia, tačiau reikia tai pagrįsti¹³. Bendras BŽŪP strateginio plano poveikis bus įvertintas tik *ex post* vertinimo metu¹⁴.
- **Atsižvelgiama į intervencinių priemonių teritorinę taikymo sritį**, kai tai aktualu. Tai taikoma visų pirma toms intervencinėms priemonėms, kurios įgyvendinamos ne nacionaliniu, o regioniniu ar vietos lygmeniu¹⁵.
- **Nustatomi pagrindiniai vertinimo elementai, kurie bus vertinami**. Dėl veiksmingumo vertinimo kriterijų Reglamento (ES) 2022/1475 I priede pateiktos išsamesnės nuostatos, visų pirma, dėl kiekvieno KT nurodyti pagrindiniai vertinimo elementai (kuriuos privaloma vertinti), taip pat sėkmės veiksniai¹⁶ (rekomenduojami, neprivalomi), tačiau dėl kitų vertinimo kriterijų I priede konkretnių nuostatų nepateikta.
- **Parengiami vertinimo klausimai ir nustatomi sėkmės veiksniai** siekiant įvertinti veiksmingumo, efektyvumo, aktualumo, darnos ir Sąjungos pridėtinės vertės vertinimo kriterijus¹⁷. Reglamento (ES) 2022/1475 I priede nurodyti sėkmės veiksniai tėra rekomenduojami. Praėjusiu programavimo laikotarpiu ES mastu buvo parengta 30 bendrųjų vertinimo klausimų kartu su lemiamais vertinimo kriterijais, taikytais prioritėtinės srities ir programos lygmeniu. Dabartiniu laikotarpiu valstybė narė gali parengti savus vertinimo klausimus, skirtus minėtiems vertinimo kriterijams įvertinti.
- **Atsižvelgiama į visus atitinkamus bendrus rodiklius** (produkto, rezultato, poveikio ir konteksto rodiklius) analizuojant BŽŪP strateginių planų poveikį siekiant konkrečių tikslų¹⁸. Turėtų būti apskaičiuojamas grynas poveikis pagal atskirus poveikio rodiklius, nurodytus Reglamento (ES) 2022/1475 III priede¹⁹.

¹⁰ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio b punktas.

¹¹ Reglamento (ES) 2022/1475 1 straipsnio 1 dalis.

¹² Reglamento (ES) 2021/2115 140 straipsnio 1 dalis.

¹³ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio a punktas.

¹⁴ Reglamento (ES) 2022/1475 3 straipsnio 2 dalis ir Reglamento (ES) 2021/2115 140 straipsnio 1 dalis.

¹⁵ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio c punktas.

¹⁶ „Sėkmės veiksniais“ (angl. *factors of success*) pakeista 2014–2020 m. laikotarpiu vartota lemiamų vertinimo kriterijų (angl. *judgment criteria*) sąvoka.

¹⁷ Reglamento (ES) 2022/1475 1 straipsnio 1 dalis.

¹⁸ Reglamento (ES) 2022/1475 6 straipsnio 1 dalis.

¹⁹ Reglamento (ES) 2022/1475 6 straipsnio 5 dalis.

- **Naudojama papildoma aktuali informacija** (kiekybinė ir kokybinė) ir **konkretūs rodikliai**, kiti nei bendrieji rodikliai, jei tai reikalinga siekiant padėti padaryti reikiamas išvadas dėl BŽŪP strateginių planų poveikio²⁰.

Reglamentavimo sistemoje frazė „kai aktualu“ (angl. *where relevant*) vartojama įvairiais atvejais nurodant, ką ir kaip reikėtų vertinti. Tai reiškia, kad valstybės narės turėtų skirti dėmesio visiems aktualiems aspektams. Kai kurie aspektai gali būti aktualūs visada: pavyzdžiui, LEADER iniciatyvos, kuri įtraukiama į visus BŽŪP strateginius planus ir todėl turėtų būti vertinama visų valstybių narių, pridėtinė vertė. Kiti aspektai gali būti aktualūs kai kuriose valstybėse narėse, pavyzdžiui, teritorinė taikymo sritis gali būti aktuali decentralizuotose valstybėse narėse, tačiau mažiau aktuali tose valstybėse narėse, kurioms decentralizacija nebūdinga.

---

²⁰ Reglamento (ES) 2022/1475 6 straipsnio 2 dalis.

2. VERTINIMO PLANO METMENYS

Būtinieji vertinimo plano struktūros ir turinio reikalavimai apibūdinti Reglamento (ES) 2022/1475 II priede ir apibendrinti toliau pateiktoje lentelėje. Kaip numatyta tame priede, vertinimo planą sudaro septynios dalys (nurodytos toliau pateiktos lentelės pirmoje skiltyje). Būtiną vertinimo plano turinį nurodytas antroje lentelės skiltyje. Trečioje skiltyje paminėtas papildomas rekomenduojamas kiekvienos vertinimo plano dalies turinys.

Valstybės narės gali rinktis išdėstyti vertinimo plano dalis kitokia seka, jei mano, kad tai tikslinga. Pavyzdžiui, būtų galima teigti, kad suinteresuotųjų subjektų nustatymas atliekamas pirmiausia, nes su suinteresuotaisiais subjektais reikia konsultuotis dėl jų poreikių, o kai kurie suinteresuotieji subjektai taip pat gali dalyvauti teikiant duomenis arba prisidėti nustatant vertinimo temas. Šiose gairėse palikta Reglamento II priede nustatyta vertinimo plano dalių seka, tačiau tai nereiškia, kad tos sekos turėtų būti griežtai laikomasi.

1 lentelė. Vertinimo plano metmenys (būtinąs ir rekomenduojamas turinys)

Vertinimo plano dalis	Būtinąs turinys (nustatytas Reglamente)	Papildomas turinys (rekomenduojamas)
1. Tikslai ir poreikiai	<ul style="list-style-type: none"> Vertinimo tikslai ir poreikiai Užtikrinti, kad būtų vykdoma pakankamai veiklos 	<ul style="list-style-type: none"> Vertinimo veikla Vertinimo temos
2. Valdymas ir koordinavimas	<ul style="list-style-type: none"> Stebėsenos ir vertinimo tvarka Pagrindinės įstaigos ir atsakomybės sritys 	<ul style="list-style-type: none"> Struktūros, pagal kurias veiksmingai valdomas vertinimų planavimas, vykdymas ir kokybė Papildomos struktūros siekiant skatinti naudotis vertinimo išvadomis
3. Suinteresuotųjų subjektų nustatymas	<ul style="list-style-type: none"> Atitinkamų suinteresuotųjų subjektų aprašymas Suinteresuotųjų subjektų poreikiai Gebėjimų stiprinimo poreikiai (tai bus įgyvendinama pagal 7 dalį) 	<ul style="list-style-type: none"> Suinteresuotųjų subjektų schema Suinteresuotųjų subjektų klasifikavimas Kaip naudotis suinteresuotųjų subjektų nustatymu
4. Tvarkaraštis	<ul style="list-style-type: none"> Planuojami vertinimai: <ul style="list-style-type: none"> indėlis siekiant BŽŪP tikslų per įgyvendinimo laikotarpį konkrečių temų (pvz., su aplinka ir klimatu susijusių struktūrinių elementų, BŽŪP 	<ul style="list-style-type: none"> Vertinimų atlikimo veiksmų gairės, apimančios visokią vertinimo veiklą: vertinimus ir vertinimo pagalbinis tyrimus, gebėjimų stiprinimo veiklą, stebėsenos sistemų plėtotę

	tinklų, LEADER, ŽŪŽIS) vertinimas <ul style="list-style-type: none"> Pagalbiniai tyrimai ir kita mokslinių tyrimų bei analitinė veikla 	
5. Duomenys ir informacija	<ul style="list-style-type: none"> Duomenų prieinamumui skirtos priemonės Duomenų šaltiniai Institucinė duomenų teikimo sąranga ir duomenų kokybei skirtos priemonės Duomenų spragų nustatymas ir taisomieji veiksmai Tinkamu laiku veikiančios duomenų sistemos 	<ul style="list-style-type: none"> Bendra vertinimo sistema (apimanti orientacinius vertinimo klausimus, sėkmės veiksnius, rodiklius ir duomenų šaltinius) siekiant nustatyti vertinimo spragas Dalyvių mokymas apie duomenų valdymo sistemas, jei reikalinga
6. Komunikacija ir tolesni veiksmai	<ul style="list-style-type: none"> Vertinimo išvadų sklaidos tiksliniams gavėjams metodas Mechanizmai, pagal kuriuos imamasi tolesnių veiksmų ir naudojamasi vertinimo rezultatais 	<ul style="list-style-type: none"> Komunikacijos plano aprašymas Vertinimo išvadų pranešimo tikslai Nacionalinių BŽŪP tinklų vaidmuo
7. Išteklių, techninė parama ir gebėjimų stiprinimas	<ul style="list-style-type: none"> Vertinimo planui įgyvendinti reikalingų išteklių (administracinių gebėjimų, duomenų, finansinių išteklių ir IT poreikių) aprašymas Paramos pagal programą (įskaitant techninę paramą, gebėjimų stiprinimo veiklą ir paramą VVG atlikti vertinimus) įgyvendinimo aprašymas 	<ul style="list-style-type: none"> Struktūrizuotas gebėjimų stiprinimo planas, skirtas VVG, kad jos gebėtų vertinti vietos plėtros strategijas

3. PAGRINDINIS VERTINIMO PLANO TURINYS

Šiame skyriuje aprašytas pagrindinis vertinimo plano septynių dalių turinys, pradedant nuo Reglamente nustatytų būtinųjų reikalavimų²¹.

1 schema. Minimali vertinimo plano struktūra

Šaltinis – BŽŪP vertinimo pagalbos tarnyba (2023 m.).

Septynios vertinimo plano dalys išsamiau apibūdintos tolesniuose šių gairių skyriuose. Nurodytas būtinasis ir siūlomas papildomas kiekvienos dalies turinys. Pastraipoje, pateiktoje **oranžinės** spalvos langelyje, nurodyti būtinieji Reglamento (ES) 2022/1475 II priede nustatyti reikalavimai. Šiose gairėse taip pat siūloma, koks galėtų būti papildomas turinys (su pateiktu pagrindimu). Be to, išsamiai apibūdinamos kiekvienos vertinimo plano dalies sąsajos su kitomis dalimis; jos apibendrintos toliau pateiktoje 2 schemoje.

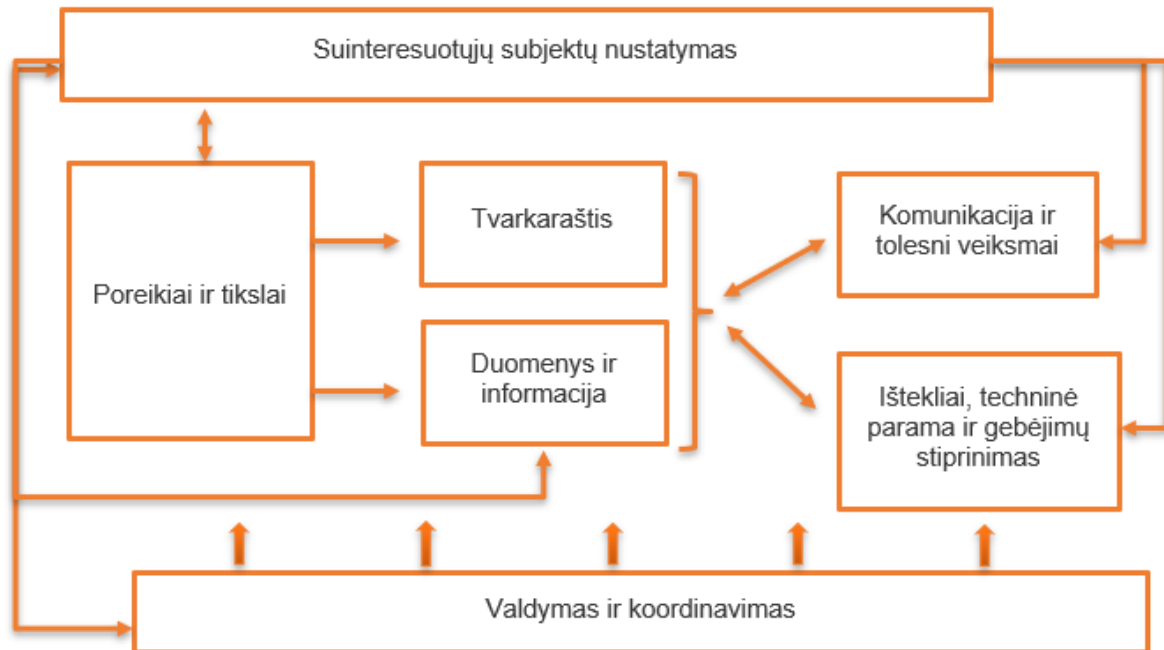
Siekiant, kad pagrindiniai dalykai ir sąvokos būtų vienodai suprantami, paaiškinti svarbiausi vartojami terminai, kuriems reikėtų skirti dėmesio rengiant kiekvieną vertinimo plano dalį. Pateikti keli pagrindiniai klausimai, kuriuos vertėtų užduoti; jie gali padėti valstybėms narėms suprasti, ką reikėtų apsvarstyti rengiant atitinkamą vertinimo plano dalį. Galiausiai pasiūlyti orientaciniai kiekvienos vertinimo plano dalies metmenys.

Išsamesnis veiksmy, kuriuos reikėtų atlikti rengiant kiekvieną vertinimo plano dalį, apibūdinimas pateiktas su šiomis gairėmis susietame priemonių rinkinyje (*Toolbox*).

2 schema. Įvairių vertinimo plano dalių sąsajos

²¹ Reglamento (ES) 2022/1475 II priedas.

Šaltinis – BŽŪP vertinimo pagalbos tarnyba (2023 m.).

3.1 Tikslai ir vertinimo poreikiai

Kas įtraukiama į šią vertinimo plano dalį?

Šioje vertinimo plano dalyje turėtų būti išdėstyti jo tikslai ir su vertinimu susiję poreikiai. Siūlomo papildomo šios dalies turinio pagrindimas toliau pateiktas lentelėje.

2 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 1 dalies turinys

Būtinasis turinys ²²	Papildomas turinys	Pagrindimas ²³
Išdėstomi: <ul style="list-style-type: none"> • vertinimo poreikiai • vertinimo tikslai Užtikrinti, kad būtų vykdoma pakankamai veiklos	Vertinimo veikla Vertinimo temos	Vertinimų atlikimas, tolesni veiksmai atsižvelgiant į išvadas (124 straipsnio 3 dalies d punktas) Pranešti apie vertinimo veiklą ir išvadas ²⁴ Įvertinti KT remiantis intervencijos logika (2 straipsnio a punktas) Įvertinti konkrečias intervencines priemones, temas (2 straipsnio d punktas) Įvertinti supaprastinimą (1 straipsnio 3 dalis)
<p>Šios dalies sąsajos su kitomis vertinimo plano dalimis</p> <p><u>2 dalis – valdymas ir koordinavimas.</u> Pastaroji dalis yra visa apimantis vertinimo plano elementas, nes gali būti įvairių už atskiras vertinimo plano dalis atsakingų įstaigų ir (arba) subjektų.</p> <p><u>3 dalis – suinteresuotųjų subjektų nustatymas.</u> Atliekant suinteresuotųjų subjektų nustatymą, suinteresuotieji subjektai gali prisidėti nustatant vertinimo poreikius bei tikslus ir pasiūlyti jų poreikius atitinkančių vertinimo temų.</p> <p><u>4 dalis – tvarkaraštis.</u> Pasirinktos temos ir veikla bus įtrauktos rengiant vertinimų planavimo tvarkaraštį. Be to, veikla gali būti susijusi su vertinimo gebėjimų stiprinimu, su duomenimis ir informacija (jeigu vertinimo veikla apima duomenų ar informacines sistemas ir duomenų spragų šalinimą) ir su technine parama (jeigu veikla apima paramos teikimą VVG).</p> <p><u>7 dalis – išteklių, techninė parama, gebėjimų stiprinimas.</u> Vertinimo temų ir veiklos galutinis pasirinkimas priklausys nuo prieinamų išteklių – tiek žmogiškųjų (vertintojai ir vertinimo gebėjimai), tiek finansinių (vertinimams prieinamas biudžetas).</p>		

Svarbiausi vartojami terminai, kuriems reikėtų skirti dėmesio

Vertinimo plano tikslų ir su vertinimu susijusių **poreikių**, kuriais siekiama užtikrinti, kad būtų vykdoma pakankama ir tinkama **vertinimo veikla**, visų pirma siekiant suteikti **programai valdyti**

²² Reglamento (ES) 2022/1475 II priedo 1 dalis ir Reglamento (ES) 2021/2115 140 straipsnio 4 dalis.

²³ Nurodyti straipsniai yra Reglamento (ES) 2022/1475 straipsniai.

²⁴ Reglamento (ES) 2022/1475 5 straipsnis.

reikalingą informaciją, suteikti informacijos būsimam politikos programos laikotarpiui ir užtikrinti, kad būtų turima BŽŪP strateginiam planui įvertinti reikalingų duomenų, išdėstymas.

Į vertinimo planą įtraukiami vertinimo **tiksiai** gali apimti vieną ar kelis iš šių trijų lygmenų:

- strateginį lygmenį, kuriuo atliekami vertinimai parodo nacionaliniu lygmeniu esamą padėtį vertinant BŽŪP strateginio plano indėlį siekiant BŽŪP bendrųjų tikslų ir atitinkamų KT²⁵;
- regioninį lygmenį, kuriuo atliekant vertinimus gali būti vertinamos regioniniu ar vietos lygmeniu įgyvendinamos BŽŪP strateginių planų intervencinės priemonės²⁶;
- teminį (nacionalinio ar regioninio masto) lygmenį, kuriuo atliekant vertinimus gali būti vertinama konkreči valstybei narei aktuali ar prioritetinė tema.

Pirmiausia galima nustatyti **vertinimo poreikius**. Jie gali būti paremti BŽŪP strateginio plano intervencijos logika ir vadovaujančiųjų institucijų bei kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų poreikiais. Nustatant vertinimo poreikius taip pat galima remtis ankstesnių programavimo laikotarpių patirtimi.

Aiškliai apibūdinus vertinimo poreikius ir vertinimo plano tikslus bus galima planuoti ir vykdyti tinkamą **vertinimo veiklą, susijusią su BŽŪP strateginiu planu**. Vertinimo veikla – tai veikla, kurią turi vykdyti vadovaujančiosios institucijos ir kiti suinteresuotieji subjektai; ji gali būti trejopa:

- su stebėsenos ir vertinimo sistemų (taisyklių, procedūrų, teisės aktų, duomenų, informacinių sistemų ir kt.) plėtote susijusi veikla. Šia veikla bus užtikrinama, kad **būtų prieinami duomenys, reikalingi BŽŪP strateginių planų vertinimams** atlikti;
- vertinimų (KT ar konkrečių temų) ir vertinimo pagalbinių tyrimų planavimas ir vykdymas, įskaitant vertinimo rezultatų sklaidą ir tolesnius veiksmus atsižvelgiant į juos;
- su vertinimo gebėjimų stiprinimu susijusi veikla.

Vertinimo veikla gali būti vykdoma įvairiu laiku įvairiais tikslais:

- a) programavimo laikotarpiu, siekiant **suteikti programai valdyti reikalingos informacijos** ir konkrečiai:
  - įvertinti KT pagal kiekvieną BŽŪP strateginį planą ir su jais susijusią intervencijos logiką. Vykdamas vertinimo veiklą bus atsižvelgiama ir į tai, ar bus atliekamas atskirų KT vertinimas, ar išsamūs vertinimai, apimantys kelis KT²⁷;
  - vertinti BŽŪP strateginį planą naudojant atitinkamus vertinimo kriterijus ir vertinti poveikį²⁸;
  - suteikti informacijos diskusijoms dėl planavimo ir pasirengimo būsimam politikos laikotarpiui (po 2027 m.);

²⁵ Visame šiame dokumente minimi konkretūs tikslai (KT) – tai devyni nustatyti KT ir atitinkamas kompleksinis tikslas, kaip apibūdinta Reglamento (ES) 2021/2115 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

²⁶ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio c punktas.

²⁷ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio a punktas.

²⁸ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio b punktas.

- **užtikrinti, kad būtų prieinami duomenys, reikalingi BŽŪP strateginiam planui vertinti²⁹**; konkrečiai valstybės narės turi:
  - o užtikrinti, kad vertintojams būtų prieinami duomenys, reikalingi su stebėsena ir vertinimu susijusioms jų pareigoms atlikti;
  - o sudaryti reikiamus susitarimus su nacionalinėmis ir, kai aktualu, regioninėmis statistikos tarnybomis, mokslinių tyrimų centrais, įmonėmis ir duomenų teikėjais, kad būtų užtikrintas duomenų prieinamumas;

- b) *ex post* vertinimas siekiant **suteikti informacijos būsimam politikos laikotarpiui (po 2034 m.)** ir konkrečiai:
  - įvertinti BŽŪP strateginį planą ir jo įgyvendinimą pagal kiekvieną iš vertinimo kriterijų, kurie yra veiksmingumas, efektyvumas, aktualumas, darna, Sąjungos pridėtinė vertė ir poveikis³⁰.

Pagrindiniai svarstyliniai klausimai

- **Kokių su BŽŪP strateginiu planu susijusių vertinimo poreikių esama?**

Tai atspirties taškas nustatant vertinimo plano tikslus. Papildomi su tuo susiję klausimai galėtų būti tokie:

- o Kokiais pagrindiniais poreikiais grindžiama BŽŪP strateginio plano intervencijos logika?
- o Ar yra dar kokių nors vertinimo poreikių?
- o Kokių kitų su BŽŪP strateginiu planu susijusių informacijos poreikių esama? Kuriuos iš jų galima patenkinti vertinimu?
- o Kaip, vykdant veiklą pagal vertinimo planą, atsižvelgiama į įvairių vertinimo suinteresuotųjų subjektų (nustatytų atliekant suinteresuotųjų subjektų nustatymo užduotį pagal vertinimo plano 3 dalį) poreikius?
- o Ar į vertinimo planą galima įtraukti vertinimo poreikius, kurių gali naujai atsirasti?

- **Kokie yra vertinimo plano tikslai?**

Remiantis poreikiais galima nustatyti vertinimo plano tikslus. Papildomi su tuo susiję klausimai galėtų būti tokie:

- o Kaip pagal vertinimo planą galima tenkinti nustatytus vertinimo poreikius?
- o Kokio pobūdžio vertinimus apims vertinimo planas? (Pvz., procesų vertinimai, į rezultatus orientuoti vertinimai, poveikio vertinimai ar kt.)
- o Kurie KT ir temos bus vertinami įgyvendinimo laikotarpiu? (Dėl bet kurių KT, kurie gali būti nevertinami, pateikti tai pagrindžiančius argumentus)

²⁹ Reglamento (ES) 2022/1475 7 straipsnis.

³⁰ Reglamento (ES) 2022/1475 3 straipsnis.

- Kokia yra vertinimo plano tikslinė auditorija? (Atsižvelgiant į suinteresuotuosius subjektus ir jų poreikius, taip pat į numatomą vertinimo veiklą)
- Kokie ištekčiai yra prieinami (siekiant labiau konkretizuoti vertinimo plano tikslų užmojus)?
- Kokia yra informacijos ir duomenų rinkimo sistemų būklė? Kiek vertinimo plano tikslai turėtų apimti tų sistemų atnaujinimą ir (arba) tobulinimą siekiant užtikrinti, kad būtų prieinami BŽŪP strateginio plano vertinimui reikalingi duomenys?

- **Kokia vertinimo veikla turėtų būti įtraukta į vertinimo planą?**

Konkretesni su tuo susiję klausimai galėtų būti tokie:

- Koks turi būti vertinimo plano išsamumo lygis? Pavyzdžiui, jis gali būti:
  - strateginis (visuotinis bendrasis planas su daugiamečiu darbo planu, po kurio rengiami metiniai veiksmų planai);
  - išsamus (su išsamiu įgyvendinimo planu, įtraukiant visą numatomą vertinimo veiklą, temas ir pagalbinius tyrimus).

- **Ar vertinimo poreikiai, vertinimo plano tikslai ir numatoma vertinimo veikla dera tarpusavyje?**

Konkretesni su tuo susiję klausimai galėtų būti tokie:

- Koks turi būti vertinimo plano išsamumo lygis? Pavyzdžiui, vertinimo planas gali būti:
  - strateginis (visuotinis bendrasis planas su daugiamečiu darbo planu, po kurio rengiami metiniai veiksmų planai);
  - išsamus (su išsamiu įgyvendinimo planu, įtraukiant visą numatomą vertinimo veiklą, temas ir pagalbinius tyrimus).

- **Ar vertinimo poreikiai, vertinimo plano tikslai ir numatoma vertinimo veikla dera tarpusavyje?**

Darną reikėtų tikrinti iš abikryptės perspektyvos:

- Kiek vertinimo poreikiai gali būti patenkinti ir vertinimo tikslai gali būti pasiekti vykdant planuojamą veiklą?
- Kiek nuo vertinimo poreikių logiškai pereinama prie tikslų ir prie planuojamos veiklos?

Teritoriniai aspektai

- Vertinimo temų pasirinkimas: tai gali būti sudėtingiau decentralizuotose valstybėse, nes gali skirtis įvairių regionų interesai ir poreikiai. Šiuo tikslu galima:
  - įdiegti kokius nors kolektyvinio sprendimų priėmimo ir (arba) prioritetų nustatymo mechanizmus dalyvaujant visiems regionams;
  - nustatyti aktualių klausimų skirstymą pagal tai, ar
    - jie yra bendrai aktualūs visiems regionams, ar

- jie ypač aktualūs vienam ar daugiau regionų.
- Teritorinio aspekto įtraukimas į kiekvieną vertinimą: decentralizuotose valstybėse narėse pagal kiekvieną vertinimo temą turėtų būti konkrečiai vertinama padėtis atskiruose regionuose. Kiekvienu atveju taip pat naudinga analizuoti skirtumus tarp regionų ir bendruosius aspektus, kad būtų galima pasisemti patirties ar galbūt pasimokyti vieniems iš kitų.

Orientaciniai šios dalies metmenys

1. Vertinimo plano tikslai
2. Vertinimo poreikiai
3. Planuojama vertinimo veikla pagal pobūdį
4. Planuojamos vertinimo temos

3.2. Valdymas ir koordinavimas

Kas įtraukiama į šią vertinimo plano dalį?

Šioje vertinimo plano dalyje turėtų būti aprašyta stebėsenos ir vertinimo tvarka, pagrindinės susijusios įstaigos ir jų atsakomybės sritys. Siūlomo papildomo dalies „Valdymas ir koordinavimas“ turinio pagrindimas toliau pateiktas lentelėje.

3 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 2 dalies turinys

Būtinasis turinys ³¹	Papildomas turinys	Pagrindimas
Stebėsenos ir vertinimo tvarkos aprašymas Pagrindinės susijusios įstaigos ir atsakomybės sritys	Struktūros, pagal kurias veiksmingai valdomas vertinimų planavimas, vykdymas ir kokybė Papildomos struktūros siekiant skatinti naudotis vertinimo išvadomis	Tokios struktūros kaip vertinimo valdymo grupės ir vertinimo patariamąsios grupės gali pagerinti vertinimų planavimą, vykdymą ir kokybę. Dažnai kyla neaiškumų dėl šių grupių vaidmens ir funkcijų; jų vaidmuo turėtų būti aiškiai apibūdintas vertinimo plane. Galima apsvarstyti poreikį jas taikyti tada, kai tai aktualu siekiant, kad vertinimo išvadomis būtų geriau naudojamosi formuojant ir įgyvendinant politiką.

Šios dalies sąsajos su kitomis vertinimo plano dalimis

3 dalis – suinteresuotųjų subjektų nustatymas. Pastarojoje dalyje atsižvelgiama į suinteresuotuosius subjektus planuojant vertinimo veiklą ir į suinteresuotuosius subjektus, turinčius poreikį įgyti vertinimo žinių ir gebėjimų. Kai kurie iš šių suinteresuotųjų subjektų taip pat dalyvauja pagal valdymo ir koordinavimo tvarką.

6 dalis – komunikacija ir tolesni veiksmai atsižvelgiant į vertinimo rezultatus. Nustatomos svarbiausios tikslinės grupės, kurioms skirti vertinimo rezultatai.

2, 3 ir 6 dalyse (valdymas, suinteresuotųjų subjektų nustatymas ir komunikacija) apskritai apibūdinami pagrindiniai suinteresuotieji subjektai vertinimo sistemoje.

Be to, valdymo ir koordinavimo procesuose dalyvaujantys subjektai ir (arba) įstaigos prisideda nustatant vertinimo plano poreikius ir tikslus (1 dalis), sudarant vertinimo veiklos tvarkaraštį (4 dalis), teikiant duomenis ir informaciją (5 dalis), taip pat organizuojant ir teikiant techninę paramą bei stiprinant gebėjimus (7 dalis).

Svarbiausi vartojami terminai, kuriems reikėtų skirti dėmesio

Būtinasis turinys – trumpas BŽŪP strateginio plano **stebėsenos ir vertinimo tvarkos** aprašymas, nurodant pagrindines **susijusias įstaigas** ir jų **atsakomybės sritis**.

³¹ Reglamento (ES) 2022/1475 II priedo 2 dalis.

Ši vertinimo plano dalis skirta **valdymui**³²: šiuo terminu apibūdinami sąveikūs procesai, per kuriuos pagrindiniai žemės ūkio ir maisto sektoriaus bei kaimo vietovių suinteresuotieji subjektai daro įtaką BŽŪP strateginio plano vertinimams, kad būtų, kolektyviai susitarus, tobulinamas jų planavimas ir vykdymas ir būtų plačiau naudojamosi jų išvados.

Stebėsenos ir vertinimo tvarka suprantama kaip subjektų, veiklos ir įvairių mechanizmų sistema, sukurta BŽŪP strateginių planų įgyvendinimui stebėti ir vertinti.

Pagal teisinės nuostatas valstybės narės privalo:

- nustatyti pagrindines pagal BŽŪP strateginio plano stebėsenos ir vertinimo tvarką dalyvaujančias įstaigas;
- apibrėžti su BŽŪP strateginio plano stebėsenos ir vertinimu susijusį tų įstaigų vaidmenį ir atsakomybės sritis.

Tarp **susijusių įstaigų** yra tos, kurios nustatytos atitinkamais teisės aktais, pavyzdžiui:

- vadovaujančioji institucija, kuri užtikrina, kad būtų parengtas vertinimo planas ir kad vertinimai būtų atliekami laikantis stebėsenos ir vertinimo sistemos³³;
- Stebėsenos komitetas, kuris nagrinėja su vertinimais susijusią pažangą ir tolesnius veiksmus, kurių imamasi atsižvelgiant į vertinimų išvadas³⁴, taip pat pateikia savo nuomonę dėl vertinimo plano ir bet kokių jo pakeitimų³⁵;
- nacionalinis BŽŪP tinklas, kuris savo tinklaveika prisidės prie stebėsenos ir vertinimo pajėgumų ir veiklos³⁶; nacionalinis BŽŪP tinklas taip pat vykdys mokymo ir gebėjimų stiprinimo veiklą, skirtą BŽŪP strateginio plano vertinimų dalyvių įgūdžiams tobulinti, arba bendradarbiaus su vadovaujančiąja institucija vykdant tokią veiklą³⁷;
- mokėjimo agentūra kaip už išlaidų valdymą bei kontrolę ir stebėsenos duomenų teikimą atsakinga įstaiga³⁸;
- kai aktualu, rengiant vertinimo planą ir stebint bei vertinant BŽŪP strateginiame plane numatytas regionines intervencines priemones gali dalyvauti regionai³⁹;
- kiti susiję organai, kurių gali būti valstybėse narėse, pavyzdžiui, vertinimo skyrius, patariamąją funkciją atliekantys institutai, vertinimo valdymo grupė, techninio darbo grupės ar kt.

³² Terminas „valdymas“ (angl. *governance*) pradėtas vartoti dėl tradicinių formų valdžios nesugebėjimo atvirai mąstyti, būti įtraukiami, lanksčiai ir artimai realiam gyvenimui, nes nebuvo paisoma esminės viešojo ir privačiojo sektorių subjektų santykių, palaikomų ne valdžios mechanizmais, svarbos. Suvokta, kad tik pripažinę šiuos santykius galime tikėtis pasiekti, kad sprendimai būtų priimami kompetentingai ir remiantis žiniomis, būtų kūrybiškai sprendžiamos problemos ir lanksčiai bei koordinuotai įgyvendinama politika (Ansell ir Torfing, 2022).

³³ Reglamento (ES) 2021/2115 123 straipsnio 2 dalies e punktas.

³⁴ Reglamento (ES) 2021/2115 124 straipsnio 3 dalies d punktas.

³⁵ Reglamento (ES) 2021/2115 124 straipsnio 4 dalies c punktas.

³⁶ Reglamento (ES) 2021/2115 126 straipsnio 3 dalies f punktas.

³⁷ Reglamento (ES) 2022/1475 7 straipsnio 4 dalis.

³⁸ Reglamento (ES) 2022/1475 IV priedo 2 dalies a punkto i papunktis.

³⁹ Reglamento (ES) 2021/2115 120 konstatuojamoji dalis.

Pagrindiniai svarstyti klausimai

- Kokios pagrindinės įstaigos dalyvaus vykdant stebėseną ir vertinimą ir kokios yra jų atsakomybės sritys? Papildomi su tuo susiję klausimai galėtų būti tokie:
  - Ar reikia, be Stebėsenos komiteto ir nacionalinio BŽŪP tinklo, sukurti ir kitų struktūrų, kurios galėtų padėti vadovauti vertinimams (pvz., valdymo grupės) ar per kurias būtų teikiamos konsultacijos dėl vertinimų (pvz., patariamųjų grupės)? Kokios yra jų užduotys ir atsakomybės sritys?
  - Kaip su stebėseną ir vertinimu susijusios užduotys ir atsakomybė padalijamos tarp įvairių vadovaujančiosios institucijos padalinių ir kitų struktūrų?
- Kokios patirties galima pasisemti iš praėjusio programavimo laikotarpio ir panaudoti kuriant naująją valdymo ir koordinavimo tvarką? (Pvz., išnagrinėti, kokios įtakos valdymui ir koordinavimui turi 1 ir 2 ramsčių sujungimas viename BŽŪP strateginiame plane)
- Kokį vaidmenį valdymo ir koordinavimo įstaigos atlieka peržiūrint ar patvirtinant bet kokius vertinimo plano pakeitimus?
- Kaip turėtų būti užtikrinamas valdymo tvarkos laikymasis? (Įvairios galimybės gali apimti, pavyzdžiui: a) tinklaveiką, b) teisiškai privalomus susitarimus)

Teritoriniai aspektai

- Koks turėtų būti regionų vaidmuo pagal valdymo ir koordinavimo procedūras ir struktūras?
- Kokiais mechanizmais bus numatoma užtikrinti tinkamą koordinavimą ir santykius su regionais ir tarp regionų?
- Kokį vaidmenį šiuo atžvilgiu atlieka nacionalinis BŽŪP tinklas?
- Kokie koordinuojantys dalyviai reikalingi regionuose ir koks yra jų vaidmuo ir apibūdinimas?

Orientaciniai šios vertinimo plano dalies metmenys

1. Pagrindiniai vertinimų valdymo ir koordinavimo suinteresuotieji subjektai ir įstaigos
2. Struktūros, kuriomis gerinamas vertinimų planavimas, vykdymas ir kokybė
3. Papildomos vertinimų valdymo ir koordinavimo struktūros

3.3. Suinteresuotųjų subjektų nustatymas

Kas įtraukiama į šią vertinimo plano dalį?

Šioje vertinimo plano dalyje turėtų būti aprašyti atitinkami suinteresuotieji subjektai, jų vertinimo poreikiai ir jų gebėjimų stiprinimo poreikiai, kaip reikalaujama Reglamento (ES) 2022/1475 II priede. Pagal šias teises nuostatas valstybės narės turėtų:

- nustatyti visus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant tuos, kuriems nėra atstovaujama Stebėsenos komitete;
- nustatyti su vertinimo veikla susijusius jų poreikius;
- apibrėžti jų vaidmenį, atliekamą vertinant BŽŪP strateginį planą, ir, kai aktualu, įvertinti jų poreikius stiprinti gebėjimus, kad jie galėtų atlikti šį vaidmenį.

Šiose gairėse siūlomas papildomas vertinimo plano dalies „Suinteresuotųjų subjektų nustatymas“ turinys nurodytas toliau pateiktoje lentelėje.

4 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 3 dalies turinys

Būtinasis turinys ⁴⁰	Papildomas turinys	Pagrindimas
Trumpas atitinkamų suinteresuotųjų subjektų aprašymas	Suinteresuotųjų subjektų schema	Pagal suinteresuotųjų subjektų schemą bus galima sudaryti išsamų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų sąrašą. Siekiami dvejopo tikslo: nustatyti ir suprasti suinteresuotuosius subjektus, turinčius su BŽŪP strateginiu planu ir jo vertinimu susijusių interesų.
Jų vertinimo poreikiai Jų gebėjimų stiprinimo poreikiai (kai aktualu)	Suinteresuotųjų subjektų klasifikavimas	Klasifikuojant bus įgyta informacijos apie įvairių suinteresuotųjų subjektų galią (reprezentatyvumą) ir interesus. Klasifikavimas padės juos grupuoti pagal su jais siejamą potencialą daryti įtaką BŽŪP strateginiam planui ir jo vertinimui arba patirti su tuo susijusį poveikį. Šio potencialo žinojimas padės nutarti, ar reikėtų įtraukti (ir kaip įtraukti) kiekvieną suinteresuotąjį subjektą, kuriuo vertinimo proceso etapu tai daryti ir kaip pasiekti, kad šis jų įtraukimas būtų kuo veiksmingesnis.
	Kaip naudotis suinteresuotųjų subjektų nustatymu	Suinteresuotųjų subjektų nustatymas padės nuspręsti dėl svarbiausių suinteresuotųjų subjektų ir (arba) vertinimo valdymo struktūrų, susijusių su planavimu, konkursų organizavimu, įgyvendinimu, kokybės kontrole, vertinimo išvadų sklaida ir tolesniais veiksmais atsižvelgiant į jas.

⁴⁰ Reglamento (ES) 2022/1475 II priedo 3 dalis.

Šios dalies sąsajos su kitomis vertinimo plano dalimis

- 1 dalis – tikslai ir poreikiai. Vertinimo poreikiai iš dalies nulems, kas bus atitinkami suinteresuotieji subjektai, su kuriais reikės užmegzti ryšį, o idėjų svarstymas kartu su suinteresuotaisiais subjektais padės nustatyti jų poreikius ir tuo bus galima remtis nustatant vertinimo poreikius.
- 2 dalis – valdymo ir koordinavimo tvarka. Kai kurie suinteresuotieji subjektai bus valstybės narės vertinimo valdymo struktūros dalis.
- 7 dalis – išteklių, techninė parama ir gebėjimų stiprinimas. Suinteresuotųjų subjektų nustatymas taip pat suteiks informacijos, reikalingos techninės paramos veiklai, nes gali reikėti planuoti ir vykdyti kokį nors suinteresuotųjų subjektų gebėjimų stiprinimą.

Svarbiausi vartojami terminai, kuriems reikėtų skirti dėmesio

Trumpas įgyvendinimo reglamento 4 straipsnio 2 dalyje nurodytų **atitinkamų suinteresuotųjų subjektų** aprašymas, įskaitant paaiškinimą, kodėl į juos atsižvelgta, ir jų poreikių, susijusių su vertinimo veikla ir, jei taikoma, gebėjimų stiprinimu, aprašymas.

Suinteresuotųjų subjektų nustatymas yra gana naujas vertinimo plano elementas: „Valstybės narės vertinimo plane nurodo atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, į kuriuos reikia atsižvelgti planuojant vertinimo ir gebėjimų stiprinimo veiklą. Kai aktualu, valstybės narės nurodo kitus suinteresuotuosius subjektus, kurie nėra stebėsenos komiteto nariai“⁴¹.

Atitinkami suinteresuotieji subjektai – terminas, vartojamas atitinkamuose ES reglamentuose⁴², tačiau nekonkretizuota, kas jie yra. Kiekviena valstybė narė pati nustato tuos suinteresuotuosius subjektus, kurie yra svarbūs konkrečiai veiklai, taigi, šiuo atveju, svarbūs planuojant vertinimo veiklą ir stiprinant gebėjimus. Be to, kai aktualu, nustatomi ir kiti suinteresuotieji subjektai, kurie nėra Stebėsenos komiteto nariai.

Pagrindiniai svarstylini klausimai

- Kokie yra pagrindiniai vertinimo plano suinteresuotieji subjektai?
  - Ar kurie nors iš suinteresuotųjų subjektų, su kuriais konsultuotasi dėl BŽŪP strateginio plano, yra svarbūs vertinimo planui?
  - Kurie suinteresuotieji subjektai atlieka su duomenų teikimu ir vertinimo rezultatų naudojimu susijusį vaidmenį?
- Kokie yra jų interesai ir bruožai (pvz., jų organizacija ir vaidmuo)?
- Kurie suinteresuotieji subjektai dalyvauja pagal vertinimo plano valdymo ir koordinavimo tvarką ir kokį su tuo susijusį vaidmenį jie atlieka? (Sąsajos su vertinimo plano 2 dalimi)
- Kokie yra su vertinimo veikla susiję jų poreikiai? (Tai įeina į vertinimo plano 1 dalį)

⁴¹ Reglamento (ES) 2022/1475 4 straipsnio 2 dalis.

⁴² Reglamente (ES) 2022/1475 ir Reglamente (ES) 2021/2115.

- Kokių su gebėjimų stiprinimu susijusių poreikių jie turi? (Sąsajos su vertinimo plano 7 dalimi)
- Kaip suinteresuotieji subjektai turėtų dalyvauti vertinimo veikloje?

Teritoriniai aspektai

Decentralizuotose valstybėse reikia skirti daugiau dėmesio šiai vertinimo plano daliai, išaiškinant šiuos klausimus:

- Koks regionų vaidmuo numatomas kuriant vertinimo procesą? Tolesni klausimai dėl atsakomybės sričių ir užduočių galėtų būti tokie:
  - Koks bus jų vaidmuo rengiant vertinimo planą ir parenkant vertinimo temas?
  - Koks bus jų vaidmuo teikiant su vertinimu susijusią informaciją?
  - Koks bus jų vaidmuo integruojant vertinimo rezultatus?
  - Ar regionams reikia pagalbos susisiekti su tam tikrais subjektais?
- Kurie konkretūs subjektai (dalyvaujantys įgyvendinant BŽŪP strateginį planą kiekviename regione), tikimasi, dalyvaus vertinimo procese, kaip tai vyks ir kokiais mechanizmais numatoma remti tarpusavio sąsajas?
- Su kuriais vertinimo procese dalyvaujančiais subjektais turės susisiekti regionų valdžia?
- Kaip bus stiprinami regioninio lygmens subjektų turimi vertinimo gebėjimai? Kurioje konkrečioje gebėjimų stiprinimo veikloje turėtų dalyvauti regionų subjektai?

Orientaciniai šios dalies metmenys

1. Suinteresuotųjų subjektų nustatymas
2. Suinteresuotųjų subjektų klasifikavimas (suinteresuotųjų subjektų schema)
3. Naudojimasis suinteresuotųjų subjektų nustatymu
4. Suinteresuotųjų subjektų gebėjimų stiprinimo poreikiai

3.4. Tvarkaraštis

Kas įtraukiama į šią vertinimo plano dalį?

Šioje vertinimo plano dalyje turėtų būti aprašyti pagrindiniai vertinimų etapų tikslai ir preliminarus vertinimų ir vertinimo pagalbinių tyrimų tvarkaraštis, pateikiant tokio planavimo pagrindimą (t. y. kodėl pasirinkti įvairūs tvarkaraščio elementai). Joje gali būti pateikta:

- vertinimų, kuriuos atliekant bus vertinamas BŽŪP strateginio plano indėlis siekiant BŽŪP tikslų, sąrašas ir orientaciniai terminai;
- vertinimų, kuriuos atliekant bus vertinamos konkrečios temos, sąrašas ir orientaciniai terminai (pažymėtina, kad kiekviena valstybė narė gali rinktis konkrečias jai aktualias temas⁴³);
- pagalbinių tyrimų ir kitos vertinimui skirtos mokslinių tyrimų ir analitinės veiklos sąrašas;
- kitos vertinimo veiklos sąrašas su numatytais terminais (pvz., gebėjimų stiprinimo veikla, stebėsenos sistemų kūrimas ir t. t.);
- vertinimų atlikimo veiksmų gairės (apibendrinant pirmesnius punktus).

Šiose gairėse siūlomas papildomas vertinimo plano dalies „Tvarkaraštis“ turinys nurodytas toliau pateiktoje lentelėje.

5 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 4 dalies turinys

Būtinasis turinys ⁴⁴	Papildomas turinys	Pagrindimas
Vertinimų ir vertinimo pagalbinių tyrimų preliminarus planavimas Pasirinkimo pagrindimas	Vertinimų atlikimo veiksmų gairės	Kad tvarkaraštis būtų naudingesnis, parengtose veiksmų gairėse su laiko planavimu ir galutiniais terminais išsamiai numatoma, kokia vertinimo veikla ir kada bus vykdoma. Įtraukti visų rūšių vertinimo veiklą: vertinimus ir vertinimo pagalbinius tyrimus, gebėjimų stiprinimo veiklą, stebėsenos sistemų plėtotę. Pastaroji yra svarbi planuojant gauti vertinimams reikalingus duomenis. Atsižvelgti į bet kokią su laiku susijusią riziką. Siekiant nustatyti pagrindinius vertinimo etapų tikslus galima apmąstyti visą vertinimo sistemą.
<p>Šios dalies sąsajos su kitomis vertinimo plano dalimis</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>1 dalis – tikslai ir poreikiai</u>. Vertinimo temos ir kita veikla bus pagrindas, kuriuo bus remiamasi rengiant tvarkaraštį. Jos bus nurodytos vertinimo plano 1 dalyje ir suformuluotos pagal pasirinktą požiūrį (strategiškesnis ar išsamesnis vertinimo planas), o tvarkaraštyje bus nurodyti orientaciniai jų terminai. 		

⁴³ Reglamento (ES) 2022/1475 II priedo 4 dalies b punktas.

⁴⁴ Reglamento (ES) 2022/1475 II priedo 4 dalis.

- 2 dalis – valdymas ir koordinavimas. Tai yra visa apimantis elementas, nes rengiant tvarkaraštį gali reikėti, kad dalyvautų kai kurios valdymo įstaigos ir (arba) subjektai, atsakingi už vertinimo veiklos koordinavimą ar įgyvendinimą.
- 5 dalis – duomenys ir informacija. Duomenų ir informacijos poreikiai taip pat bus svarbūs vykdant kai kurią vertinimo veiklą, todėl bet kokią duomenų rengimo ar rinkimo veiklą reikia numatyti tvarkaraštyje.
- 7 dalis – ištekliai, techninė parama ir gebėjimų stiprinimas. Vertinimams prieinami ištekliai (žmogiškieji, finansiniai, techniniai) taip pat lems vertinimo veiklos užmojų ir atsispindės tvarkaraštyje. Pavyzdžiui, jei reikalinga IT ar gebėjimų stiprinimo veikla, ji turėtų būti planuojama su tam tikrais orientaciniais terminais.

Svarbiausi vartojami terminai, kuriems reikėtų skirti dėmesio

Vertinimų ir vertinimo pagalbinių tyrimų, kurie turi būti atlikti programavimo ciklo metu, **preliminarus planavimas**, taip pat jų **pasirinkimo pagrindimas**, įskaitant:

- a) **BŽŪP strateginių planų indėlio siekiant BŽŪP tikslų** vertinimus, kurie turi būti atliekami įgyvendinant BŽŪP strateginį planą;
- b) tam tikrais atvejais, vertinimus, kuriais siekiama **įvertinti konkrečias temas**, nurodytas įgyvendinimo reglamento 2 straipsnio d punkte;
- c) **pagalbinius tyrimus ir kitą mokslinių tyrimų ir analitinę veiklą**, susijusią su vertinimais.

Preliminarus vertinimų planavimas – orientacinis laiko planavimas, kuris turėtų parodyti numatomą kiekvieno proceso trukmę, pradžios ir pabaigos momentus. Atsižvelgiant į įgyvendinimo laikotarpio trukmę, laiko (terminų) planavimas yra preliminarus; taip siekiama palikti lankstumo. Tai gali apimti kasmetinę tvarkaraščio peržiūrą ir (arba) derinimą.

Planuojant reikia sudaryti tvarkaraštį atgaline seka (pradedant nuo proceso paskutinio etapo) – tai reikalinga siekiant užtikrinti, kad rezultatai būtų gauti laiku. Dėl to valstybėms narėms gali reikėti nustatyti vertinimo etapų tikslus įgyvendinimo metu ir po įgyvendinimo (*ex post*). *Ex post* vertinimo data yra nustatyta reglamente⁴⁵, o dėl įgyvendinimo laikotarpiu atliekamų vertinimų valstybė narė pati sprendžia, kokie šio pobūdžio vertinimai ir kada bus atliekami.

Be to, vertinimo plane reikia pateikti **pasirinkimo pagrindimą**: tai reiškia, kad valstybės narės turėtų paaiškinti, ar vertinimai, įskaitant planuojamus pagalbinius tyrimus, yra grindžiami vertinimo plano poreikiais ir tikslais, BŽŪP strateginio plano intervencijos logika ir numatomu įgyvendinimu. Taip bus užtikrinta, kad būtų įvykdyti būtinieji reikalavimai, kaip antai visų KT įvertinimas bent vieną kartą per įgyvendinimo laikotarpį. Be to, taip bus užtikrinta, kad visa vertinimo veikla būtų vykdoma tinkamu laiku, taigi būtų nustatytas realus poveikis.

BŽŪP strateginio plano indėlio siekiant BŽŪP tikslų vertinimas turėtų būti atliekamas laikantis BŽŪP strateginio plano intervencijos logikos ir turėtų būti a) kiekvieno plane numatyto KT vertinimas arba

⁴⁵ Reglamento (ES) 2021/2115 140 straipsnio 6 dalis.

b) išsamūs vertinimai, apimantys kelis tikslus, pateikiant pagrindimą, kodėl tam tikras tikslas nėra vertinamas per įgyvendinimo laikotarpį⁴⁶.

Numatant **konkrečių temų vertinimą** turėtų būti atsižvelgiama tiek į vertinimo poreikius, tiek į BŽŪP strateginio plano intervencijos logiką⁴⁷. Reglamente siūlomos tokios temos kaip su aplinka ir klimatu susiję struktūriniai elementai, LEADER iniciatyvos pridėtinė vertė, nacionaliniai BŽŪP tinklai ir žemės ūkio žinių ir inovacijų sistema (ŽŪŽIS).

Pagalbiniai tyrimai ir kita mokslinių tyrimų ir analitinė veikla siejasi su darbu, atliekamu padedant atlikti vertinimus (pvz., tyrimas, skirtas duomenų spragoms nustatyti, tyrimas siekiant analizuoti ar rengti vertinimo metodikas, tyrimas dėl poveikio aplinkai stebėsenos), tačiau tai nėra vertinimai.

Pagrindiniai svarstyliniai klausimai

- Kaip būtų organizuojamas KT ir konkrečių temų vertinimas bei vertinimo pagalbiniai tyrimai laikui bėgant, atsižvelgiant į intervencijos logiką ir į numatomus BŽŪP strateginio plano rezultatus?
- Kokie yra pagrindiniai vertinimo etapų tikslai (atsižvelgiant ir į būsimą programavimo laikotarpį)?
- Į ką galima atsižvelgti rengiant vertinimo plano veiksmų gaires?
- Veiksmų gairėse gali būti pateikta naudinga apžvalga, ką ir kada reikėtų vertinti. Konkretūs su tuo susiję klausimai galėtų būti tokie:
  - Kokia vertinimo veikla ir kada būtų organizuojama?
  - Kokie parengiamieji veiksmai (pvz., vertinimo klausimų parengimas, duomenų rengimas, metodikos kūrimas, konkursų paskelbimas) yra reikalingi, kad būtų galima vykdyti suplanuotą vertinimo veiklą?
  - Kada reikėtų pradėti rengti ir skelbti svarbius konkursus ir atlikti kitus parengiamuosius darbus?
- Kokie yra pagrindiniai su laiku susiję sunkumai ar rizika?
- Kaip preliminarus laiko planavimas bus tikslinamas (pvz., strateginio lygmens vertinimo planu, daugiamečiu darbo planu, metiniu veiksmų planu) ir jo bus toliau laikomasi per programavimo laikotarpį?
- Kokios su vertinimų atlikimo laiku susijusios patirties pasisemta iš praėjusio laikotarpio?

Teritoriniai aspektai

- Jei aktualu, reikėtų apsvarstyti poreikį nustatyti bet kokius regionams skirtus galutinius terminus, iki kurių turėtų būti pateikta informacija, duomenys ar bet koks kitas indėlis, reikalingas nacionalinio lygmens vertinimams atlikti.

⁴⁶ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio a punktas.

⁴⁷ Reglamento (ES) 2022/1475 2 straipsnio d punktas.

- Koordinavimas tarp regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis veikiančių subjektų yra svarbus siekiant užtikrinti suderinamumą ir papildomumą tarp abiejų lygmenų, pvz., kad tam tikrą informaciją būtų galima iš regioninio lygmens perduoti nacionaliniam lygmeniui ir apibendrinti bei išanalizuoti tinkamu laiku ir kad atitinkama procedūra būtų aiškiai apibūdinta ir nustatyta iš anksto.
- Taip pat būtina užtikrinti, kad tam tikras po vertinimo veiklos pateiktas rekomendacijas ar išvadas būtų galima tinkamai integruoti regionuose imantis intervencinių priemonių, kurios planuojamos ir (arba) valdomos regioniniu lygmeniu.

Orientaciniai šios dalies metmenys

1. Vertinimų, kuriuos atliekant bus vertinamas BŽŪP strateginio plano indėlis siekiant BŽŪP tikslų, sąrašas ir orientaciniai terminai
2. Vertinimų, kuriuos atliekant bus vertinamos konkrečios temos, sąrašas ir orientaciniai terminai
3. Pagalbinių tyrimų ir kitos vertinimui skirtos mokslinių tyrimų ir analitinės veiklos sąrašas ir orientaciniai terminai
4. Kitos vertinimo veiklos sąrašas su numatytais terminais (pvz., gebėjimų stiprinimo veikla, stebėsenos sistemų kūrimas ir t. t.)
5. Vertinimų tvarkaraštis ir jų atlikimo veiksmų gairės (apibendrinant pirmesnius punktus)

3.5. Duomenys ir informacija

Kas įtraukiama į šią vertinimo plano dalį?

Šioje vertinimo plano dalyje turėtų būti išanalizuota (išsamesnė analizė priklausys nuo kiekvieno konkretaus vertinimo pobūdžio), kokią informaciją bus galima gauti iš stebėsenos sistemos ir kokią informaciją reikia papildyti vykdant vertinimo veiklą, kad būtų tinkamai tenkinami vertinimo poreikiai. Joje turėtų būti parodyta, kad yra išanalizuotos ir suplanuotos visos reikiamos procedūros bei veiksmai, skirti užtikrinti, kad tinkamu laiku būtų įdiegtos sistemos, kuriomis naudojantis būtų gaunama informacija stebėsenai ir vertinimui tinkamai atlikti.

Būtų geriausia, kad visi reikiami duomenys ir informacija (įskaitant, kai aktualu, lauko matavimų duomenis, kokybinius duomenis iš apklausų, pokalbių ir kt.) būtų integruoti į stebėsenos sistemą nuo pat ankstyvųjų įgyvendinimo etapų, taigi būtų naudingi visiems planuojamiems vertinimams.

Šiose gairėse siūlomas papildomas vertinimo plano dalies „Duomenys ir informacija“ turinys nurodytas toliau pateiktoje lentelėje.

6 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 5 dalies turinys

Būtinasis turinys ⁴⁸	Papildomas turinys	Pagrindimas
Stebėsenai ir vertinimui reikalingų duomenų prieinamumo užtikrinimo priemonių aprašymas Pagrindiniai duomenų šaltiniai Institucinė duomenų teikimo sąranga Duomenų kokybės kontrolės priemonės	Bendra vertinimo sistema, skirta duomenų spragoms nustatyti, su preliminariai numatytais: <ul style="list-style-type: none"> orientaciniais vertinimo klausimais ir sėkmės veiksniais rodikliais duomenų šaltiniais Dalyvių mokymas apie duomenų valdymo sistemas, jei reikalinga	Vertinimo sistema – priemonė, kuria galima sistemingai susieti visus būtinus ir galimus rodiklius bei duomenų šaltinius siekiant padėti nustatyti duomenų poreikius ir spragas bent pagal RSVS rodiklius, įskaitant Reglamento (ES) 2022/1475 III priede nurodytus poveikio rodiklius, kuriuos reikia išgryninti. Vertinimai grindžiami produkto, rezultato, poveikio ir konteksto rodikliais (6 straipsnio 1 dalis) Galima naudoti ir kitus rodiklius, kokybinę ir kiekybinę informaciją (6 straipsnio 2 dalis)
		Dėl naujos duomenų tipologijos (naujos BŽŪP struktūros) gali reikėti organizuoti specialius mokymo užsiėmimus, skirtus duomenų tvarkymo dalyvių gebėjimams stiprinti.

⁴⁸ Reglamento (ES) 2022/1475 II priedo 5 dalis.

Duomenų spragos ir veiksmai, kurių imamasi siekiant jas pašalinti		
<p>Šios dalies sąsajos su kitomis vertinimo plano dalimis</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>1 dalis – tikslai ir poreikiai</u>. Nuo vertinimo temų ir veiklos, visų pirma nuo vertinamų KT ir temų, priklausys duomenims ir informacijai skirtos priemonės, kuriomis bus užtikrinamas duomenų prieinamumas. • <u>2 ir 3 dalys – valdymas ir suinteresuotųjų subjektų nustatymas</u>. Kai kurie suinteresuotieji subjektai, nustatyti suinteresuotųjų subjektų nustatymo etape arba dalyvaujantys valdymo procese, atliks tam tikrą vaidmenį imantis duomenims ir informacijai skirtų priemonių, pvz., kai kurie suinteresuotieji subjektai gali būti duomenų teikėjai. • <u>4 dalis – tvarkaraštis</u>. Vertinimo plano tvarkaraštyje reikia atsižvelgti į duomenims ir informacijai skirtas priemones, pvz., jei numatoma diegti elektroninę duomenų rinkimo sistemą, tai reikia suplanuoti. • <u>7 dalis – išteklių, techninė parama ir gebėjimų stiprinimas</u>. Į duomenų ir informacijos poreikius taip pat turėtų būti atsižvelgiama planuojant stebėsenai ir vertinimui reikalingus išteklius ir bet kokį gebėjimų stiprinimą, reikalingą duomenų rinkimo ir tvarkymo įgūdžiams tobulinti. 		

Svarbiausi vartojami terminai, kuriems reikėtų skirti dėmesio

Trumpas įgyvendinimo reglamento 7 straipsnio 2 dalyje nurodytų priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti **duomenų prieinamumą** vykdant stebėseną ir vertinimą, įskaitant **pagrindinių duomenų šaltinių**, kurie bus naudojami, nustatymą, duomenų teikimo **institucinę sąrangą** ir duomenų kokybės kontrolės priemones, aprašymas. Šioje dalyje taip pat reikėtų aprašyti, kaip nustatomos **duomenų spragos** ir kokių veiksmų imamasi joms pašalinti, be kita ko, užtikrinant, kad laiku veiktų **duomenų sistemos**.

Duomenų prieinamumas. Ši sąvoka reiškia, kad vertinimams reikalingi duomenys ir informacija turėtų būti prieinami tinkamu laiku, reikiamu išskaidymo lygiu (nacionaliniu, regioniniu, vietos) ir reikiamu formatu. Todėl svarbu nustatyti **pagrindinius duomenų šaltinius**, tarp kurių gali būti nacionalinės ar regioninės statistikos tarnybos, mokslinių tyrimų centrai, įmonės ir kiti duomenų teikėjai.

Institucinę sąrangą sudaro reikiami susitarimai, kuriuos valstybės narės sudaro su duomenų teikėjais, be kita ko, dėl duomenų kokybės kontrolės priemonių. Nustatant institucinę sąrangą ir kokybės kontrolės priemones atsižvelgiama į vertinimams aktualią teritorinę taikymo sritį ir numatomas statistinis administracinių registrų duomenų naudojimas⁴⁹.

Duomenų spragos praeityje buvo gana dažnos kliūtys. Jų atsiranda, kai trūksta aktualių duomenų šaltinių, nepakankamai suderinti esami duomenų šaltiniai ir duomenų rinkimo metodikos, nepakanka

⁴⁹ Įgyvendinimo reglamento 7 straipsnio 2 dalis.

duomenų tam, kad būtų galima atlikti laiko eilučių analizes, kai kurių intervencinių priemonių įgyvendinimas yra ribotas ar uždelstas ir t. t. Vertinimo plane turėtų būti numatyti veiksmai siekiant pašalinti tokias spragas. Vienas šiuo atžvilgiu svarbus veiksmas – užtikrinti, kad būtų įdiegtos reikiamos konfigūracijos **duomenų sistemos** ir jos galėtų veikti tinkamu laiku. Šiuo atžvilgiu labai aktuali praėjusio programavimo laikotarpio patirtis.

Pagrindiniai svarstyti klausimai

- Kokie duomenys reikalingi įvairiems vertinimams (duomenys apie bendrųjų ir kitų rodiklių vertes, kita kiekybinė ir kokybinė informacija ar kt.)?
- Kokie duomenų šaltiniai yra prieinami ir kokių papildomų duomenų šaltinių reikia?
- Į kokias duomenų spragas reikia atsižvelgti?
- Kokius pagrindinius metodinius klausimus reikėtų spręsti siekiant pašalinti duomenų spragas?
- Kaip vertinamas duomenų prieinamumas atsižvelgiant į ankstesnę patirtį?
- Kokios duomenų sistemos jau įdiegtos ir kaip jas galima pritaikyti ir (arba) peržiūrėti?
- Kokios sąlygos ir galimi teisiniai reikalavimai keliami norint gauti ribotos prieigos duomenis?
- Kokios priemonės reikalingos siekiant užtikrinti, kad vertinimams reikalingi duomenys būtų prieinami vertintojams?
- Kaip renkant duomenis bus užtikrinamos aiškios ir vienodos sąvokų apibrėžtys įvairiems suinteresuotiesiems subjektams ir (arba) duomenų teikėjams?
- Kokie išteklių (finansiniai, techniniai, žmogiškieji ir kt.) reikalingi duomenims rinkti?

Teritoriniai aspektai

Nustatant institucinę sąrangą ir kokybės kontrolės priemones atsižvelgiama į vertinimams aktualią teritorinę taikymo sritį ir numatomas statistinis administracinių registrų duomenų naudojimas⁵⁰. Konkretūs svarstyti klausimai:

- Susitarimai su regioninės valdžios institucijomis dėl informacijos teikimo. Taip pat svarbu kiekvieno regiono viduje nustatyti galimus susitarimus su kitais regioniniu lygmeniu veikiančiais subjektais siekiant gauti informacijos.
- Kad informacija galėtų būti apibendrinama tinkamu laiku, svarbu pateikti regionams konkrečias gaires, pagal kurias būtų galima vienu metu vienodai teikti duomenis ir (arba) informaciją.
- Surinktą informaciją turi būti galima patogiai išskaidyti teritoriniu ir (arba) regioniniu lygmeniu, kai tai aktualu.
- Svarbu apsvastyti ir išanalizuoti regionų kaip informacijos teikėjų ir potencialių jos naudotojų vaidmenį.

⁵⁰ Reglamento (ES) 2022/1475 7 straipsnio 2 dalis.

Orientaciniai šios dalies metmenys

1. Stebėsenos procedūros ir mechanizmai
2. Duomenų poreikiai ir vertinimo duomenų šaltiniai
3. Duomenims skirtos priemonės
4. Duomenų spragos ir veiksmai, kurių imamasi siekiant jas pašalinti
5. Gebėjimų stiprinimo poreikiai

3.6. Komunikacija ir tolesni veiksmai

Kas įtraukiama į šią vertinimo plano dalį?

Šioje vertinimo plano dalyje turėtų būti aprašyti komunikacijos ir tolesnių veiksmų vykdymo metodai bei priemonės naudojantis ankstesnių programavimo laikotarpių patirtimi ir nustatant minimaliuosius komunikacijos ir tolesnių veiksmų, susijusių su vertinimo rezultatais, standartus. Šiose gairėse siūlomas papildomas vertinimo plano dalies „Duomenys ir informacija“ turinys nurodytas toliau pateiktoje lentelėje.

7 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 6 dalies turinys

Būtinasis turinys ⁵¹	Papildomas turinys	Pagrindimas
Vertinimo išvadų sklaidos tiksliniams gavėjams kanalų ir (arba) mechanizmų aprašymas	Komunikacijos plano aprašymas	Turėtų būti parengtas bendras komunikacijos planas, apimantis ne vien išvadų sklaidą.
	Vertinimo išvadų pranešimo tikslai	Tai turėtų būti neatsiejama bet kurio komunikacijos proceso dalis.
Tolesnių veiksmų, kurių imamasi atsižvelgiant į vertinimo rezultatus, ir tų rezultatų naudojimo mechanizmų aprašymas	Nacionalinių BŽŪP tinklų vaidmuo	BŽŪP tinklai – svarbus komunikacijos ir sklaidos kanalas, todėl jų vaidmenį vertėtų aprašyti išsamiau.
	Stebėsenos komiteto vaidmuo	Stebėsenos komitetas atlieka svarbų vaidmenį apžvelgiant padarytą pažangą, susijusią su tolesniais veiksmais, kurių imamasi atsižvelgiant į vertinimo išvadas, įskaitant rekomendacijas.
<p>Šios dalies sąsajos su kitomis vertinimo plano dalimis</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>1 dalis – tikslai ir poreikiai</u>. Apie vertinimų rezultatus (temas ir veiklą) bus pranešama ir bus imamasi tolesnių veiksmų atsižvelgiant į rekomendacijas. • <u>2 dalis – valdymas ir koordinavimas</u>. Valdymo struktūrose dalyvaujantys subjektai ir (arba) įstaigos prisidės prie komunikacijai ir tolesniems veiksams skirtų kanalų ir veiklos planavimo ir įgyvendinimo. 		

⁵¹ Reglamento (ES) 2022/1475 II priedo 6 dalis.

- 3 dalis – suinteresuotųjų subjektų nustatymas. Kai kurie suinteresuotieji subjektai atliks konkretų vaidmenį vykdant komunikaciją ir (arba) imantis tolesnių veiksmų atsižvelgiant į vertinimo išvadas.
- 4 dalis – tvarkaraštis. Vertinimo plano tvarkaraštyje reikia skirti dėmesio veiklai, susijusiai su komunikacija ir tolesniais veiksmais.

Svarbiausi vartojami terminai, kuriems reikėtų skirti dėmesio

Aprašymas, kaip **vertinimo išvados** bus skleidžiamos **tiksliniams gavėjams**, įskaitant **tolesnių veiksmų** ir vertinimo rezultatų naudojimo **nustatytą mechanizmą** aprašymą.

Vertinimo išvados. Vertinimų rezultatai, įskaitant išvadas ir rekomendacijas, turėtų būti pagrįsti patikimais įrodymais. Tada juos tiksliniai gavėjai gali naudoti įvairioms reikmėms, pvz., gerinant įgyvendinimą (BŽŪP strateginių planų vadovai), planuojant būsimą politiką (politikos formuotojai), didinant informuotumą apie politikos rezultatus (plačioji visuomenė).

Komunikacija užtikrinama, kad vertinimo išvados („kas“) būtų perduodamos reikiamiems gavėjams („kam“) tinkamu formatu („kaip“) ir tinkamu laiku („kada“).

Tiksliniai gavėjai yra vertinimo suinteresuotieji subjektai ES, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, kaip antai politikos formuotojai, vertintojai, tyrėjai, paramos gavėjai ir plačioji visuomenė.

Nustatyti mechanizmai – tai informacijos kanalai, t. y. vertinimo rezultatų sklaidos priemonės (pvz., e. paštas, internetas, intranetas, informacinis biuletenis, renginiai).

Tolesni veiksmai atsižvelgiant į vertinimo rezultatus gali būti vykdomi naudojantis įvairiais mechanizmais (pvz., veiksmų planais, seminarais ir dirbtuvėmis, komitetais, žinių perdavimo tarpininkavimu⁵²), kad vertinimų patirtimi ir po jų pateiktomis rekomendacijomis būtų galima remtis įgyvendinant BŽŪP strateginį planą ir politikos ciklą, įskaitant būsimos politikos formavimą. Panaudoti žinias, gautas atliekant vertinimus, yra bet kokio vertinimo pagrindinis tikslas. Naudojimasis žiniomis turėtų būti sistemingai toliau analizuojamas ir tomis žiniomis turėtų būti dalijamasi. Su tolesniais veiksmais, kurių imamasi atsižvelgiant į vertinimų išvadas, susijusios pažangos nagrinėjimas yra viena iš Stebėsenos komiteto funkcijų⁵³.

Pagrindiniai svarstyti klausimai

Dėl komunikacijos:

⁵² Terminas „žinių perdavimo tarpininkavimas“ (angl. *knowledge brokering*) aiškiai apibūdintas leidinyje *Evaluation Matters - The Evaluation Policy for European Union Development Co-operation* (<https://op.europa.eu/s/w7MN>). Žinių perdavimo tarpininkavimas yra atskiras skatinimo naudotis vertinimų išvadomis proceso etapas. Jis apima žinių naudojimą tokiomis būdais, kad jos turėtų įtakos pokyčiams. Vertinimo vadovo atsakomybė yra užtikrinti, kad tai vyktų, tačiau pagrindiniai naudotojai geriausiai gali skatinti naudoti įrodymus ir išvadas, įeinančius į vertinimo turinį. Vertinimo vadovas padeda pagrindiniams naudotojams nustatyti veiksmų planą, kaip jie ketina tai daryti. Tuo tikslu, be kita ko, gali būti:

- nustatomos galimybės per vidaus planavimo ciklą, kada vertinimu turėtų būti naudojamos priimančios sprendimus ir kas bus atsakingas už šį indėlį,
- nustatomos išorės galimybės naudoti vertinimu gautus įrodymus ir padarytas išvadas siekiant daryti įtaką pokyčiams,
- atliekami metavertinimai (sisteminis vertinimų apibendrinimas) siekiant sutelkti svarbiausią mokymąsi panašiomis temomis.

⁵³ Reglamento (ES) 2021/2115 124 straipsnio 3 dalies d punktas.

- Kokių komunikacijos poreikių esama valstybėse narėse?
- Kaip geriausia pranešti vertinimo rezultatus ir pasiekti atitinkamus suinteresuotuosius subjektus?
- Kokių informavimo kanalų potencialus naudojimas galėtų būti svarstomas?

Dėl tikslinės auditorijos:

- Kokia yra vertinimų apskritai ir kiekvieno konkretaus vertinimo rezultatų tikslinė auditorija (atitinkami suinteresuotieji subjektai)?

Dėl vaidmenų:

- Koks yra Stebėsenos komiteto vaidmuo per komunikacijos ir tolesnių veiksmų vykdymo procesą?
- Koks yra nacionalinio BŽŪP tinklo vaidmuo per komunikacijos ir tolesnių veiksmų vykdymo procesą?
- Kokius su tuo susijusius vaidmenis atlieka vadovaujančioji institucija, mokėjimo agentūra, intervencijų vadovai, regioninio lygmens administracija ir kt.?
- Kokiomis kitomis esamomis struktūromis (darbo grupėmis, tinklais ar kt.) būtų galima naudotis pranešant vertinimo rezultatus?

Dėl tolesnių veiksmų:

- Kaip imtis tolesnių veiksmų dėl naudojimosi vertinimo rezultatais ir rekomendacijomis?
- Kaip užtikrinti, kad remiantis vertinimų rezultatais būtų pagerintas programų įgyvendinimas?

Teritoriniai aspektai

- Labai svarbu, kad vertinimų rezultatai galėtų būti naudojami regionuose ir integruojami priimant sprendimus dėl visų intervencinių priemonių, kurios nustatomos ar keičiamos ir valdomos regioniniu lygmeniu.
- Vertinimais taip pat reikėtų siekti gauti bendras išvadas, aktualias įvairiems regionams. Šiuo tikslu tam tikri nacionalinio lygmens vertinimai gali apimti atvejų tyrimus, kurie teiktų galimybę daryti išvadas regioniniu lygmeniu. Gali būti verta rinktis tam tikrus metodus, kad rezultatai būtų pateikiami nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis (pvz., bendras tyrimas, kurio rezultatus galima analizuoti kiekviename regione atskirai).
- Taip pat aktualu įtraukti mechanizmus, pagal kuriuos būtų atsižvelgiama į vertinimo rezultatus ir jų reikšmę regioniniu lygmeniu ir jie būtų apvarstomi su regioninės valdžios institucijomis.

Orientaciniai šios dalies metmenys

1. Požiūris, kuriuo vadovautasi ankstesniais programavimo laikotarpiais, ir iš jų įgyta patirtis
2. Vertinimo išvadų pranešimo tikslai

3. Bendras komunikacijos planas, įskaitant komunikacijos kanalus ir tikslinę auditoriją
4. Požiūris, pagal kurį imamasi tolesnių veiksmų siekiant užtikrinti vertinimo rekomendacijų įgyvendinimą ir naudojimąsi vertinimo rezultatais

3.7. Ištekiai, techninė parama ir gebėjimų stiprinimas

Kas įtraukiama į šią vertinimo plano dalį?

Šioje vertinimo plano dalyje turėtų būti aprašyti ištekiai, reikalingi jam įgyvendinti, ir bet kokia techninės paramos bei gebėjimų stiprinimo veikla. Šios dalies turinys turėtų būti toks, kad būtų užtikrinta, jog pakaktų gebėjimų (plačiaja prasme) įgyvendinti vertinimo planą.

8 lentelė. Siūlomas vertinimo plano 7 dalies turinys

Būtinasis turinys ⁵⁴	Papildomas turinys	Pagrindimas
Išteklių (žmogiškųjų, finansinių ir techninių, įskaitant IT) aprašymas Paramos įgyvendinimui aprašymas: paramos poreikiai, kurių turi suinteresuotieji subjektai ir administracija (nacionaliniu, regioniniu, vietos lygmenimis, įskaitant VVG), techninė parama, gairės, gebėjimų stiprinimas	Struktūrizuotas gebėjimų stiprinimo planas, skirtas VVG, kad jos gebėtų vertinti vietos plėtros strategijas	VVG vertinimo kultūros būklė pagerėjo, tačiau 2014–2020 m. laikotarpio patirtis rodo, kad tebėra poreikių, ypač susijusių su vertinimo sistemomis ir vertinimo metodais ⁵⁵ . Konkretaus gebėjimų stiprinimo plano turėjimas taip pat padeda gerinti VVG vertinimo kultūrą.

⁵⁴ Reglamento (ES) 2022/1475 II priedo 7 dalis ir 7 straipsnio 3 ir 4 dalys.

⁵⁵ Šią išvadą patvirtina įvairi Vertinimo pagalbos tarnybos vykdoma gebėjimų stiprinimo veikla, pvz., https://enrd.ec.europa.eu/sites/default/files/evaluation_publications/fs-026-it-lags.pdf, taip pat [vertinimo pagalbinis tyrimas dėl LEADER iniciatyvos poveikio darniam teritorijų vystymuisi](#).

Šios dalies sąsajos su kitomis vertinimo plano dalimis

- 1 dalis – tikslai ir poreikiai. Planuojant išteklius turėtų būti atsižvelgiama į planuojamas vertinimo temas ir veiklą.
- 4 dalis – tvarkaraštis. Bet kokią techninės paramos ir gebėjimų stiprinimo veiklą reikia įtraukti į tvarkaraštį.
- 2 ir 3 dalys: valdymas ir koordinavimas; suinteresuotųjų subjektų nustatymas. Valdymo procese dalyvaujantys subjektai, įstaigos, struktūros ir kiti suinteresuotieji subjektai turi su gebėjimų stiprinimo reikmėmis susijusių poreikių, į kuriuos reikėtų atsižvelgti.

Svarbiausi vartojami terminai, kuriems reikėtų skirti dėmesio

Išteklių, reikalingų ir numatytų vertinimo planui įgyvendinti, aprašymas, nurodant administracinius gebėjimus, duomenis, finansinius išteklius ir IT poreikius.

Reglamento 7 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytos paramos pagal programą įgyvendinimo aprašymas, įskaitant **techninės paramos ir gebėjimų stiprinimo** veiklą, vykdomą siekiant užtikrinti, kad vertinimo planą būtų galima visiškai įgyvendinti, ir planuojamą paramą VVG, skirtą vietos plėtros strategijoms vertinti.

Ištekliai – finansiniai, techniniai ir žmogiškieji ištekliai, reikalingi vertinimo planui įgyvendinti. Techniniai ištekliai apima, pvz., duomenų sistemas, duomenų bazes, IT priemones ir kt.

Techninės paramos ir gebėjimų stiprinimo samprata apima vertinimo planui įgyvendinti reikalingus įgūdžius ir bet kokią reikalingą išorės paramą (pvz., analizę, priemones, gaires). Tai gali apimti techninius ar IT įgūdžius, metodinius ir (arba) analitinius įgūdžius. Parama ir gebėjimų stiprinimu siūloma naudotis po to, kai nustatomi paramos poreikiai, kurių turi suinteresuotieji subjektai ir administravimo institucijos, dalyvaujantys vertinant BŽŪP strateginius planus nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, įskaitant VVG⁵⁶. Teikiamos paramos forma gali būti mokymas, gairės ir bet kokia kita aktuali gebėjimų stiprinimo veikla, siūloma nacionalinio BŽŪP tinklo arba bendradarbiaujant su juo⁵⁷. Vykdam šią veiklą reikėtų atsižvelgti į įvairių institucijų ir suinteresuotųjų subjektų gebėjimus stebėsenos ir vertinimo srityje⁵⁸. Kartu gebėjimų stiprinimo veikla, susijusi su vertinimu, prisideda prie didesnio informuotumo apie vertinimo svarbą ir vertinimo kultūros puoselėjimo.

Pagrindiniai svarstylini klausimai

- Ar yra prieinami ištekliai (žmogiškieji, finansiniai ir techniniai), reikalingi vertinimo planui įgyvendinti?
- Kaip prireikus galima gauti reikiamų išteklių?
- Kokie yra su vertinimo plano įgyvendinimu susijusių gebėjimų stiprinimo poreikiai ir kaip juos nustatyti visu įgyvendinimo laikotarpiu?

⁵⁶ Reglamento (ES) 2022/1475 7 straipsnio 3 dalis.

⁵⁷ Reglamento (ES) 2022/1475 7 straipsnio 4 dalis.

⁵⁸ Reglamento (ES) 2022/1475 7 straipsnio 3 dalis.

- Kokia paramos ir vertinimo gebėjimų stiprinimo veikla yra aktualesnė konkrečioms institucijoms ir suinteresuotiesiems subjektams?
- Kaip planuoti ir vykdyti gebėjimų stiprinimą nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, įskaitant VVG gebėjimų stiprinimą?
- Koks biudžetas prieinamas įvairiai vertinimo veiklai vykdyti?

Teritoriniai aspektai

- Priklausomai nuo regionų vaidmens įgyvendinant vertinimo planą, svarbu užtikrinti, kad jie turėtų reikiamus finansinius ir techninius išteklius.
- Būtina apsvarstyti mokymo ir kitų paramos veiksmų, kuriais būtų užtikrinamas tinkamas regionų dalyvavimas vertinimo procese, poreikį.

Orientaciniai šios dalies metmenys

1. Išteklių (finansiniai, žmogiškieji, duomenys, IT), reikalingi vertinimo planui įgyvendinti
2. Techninės paramos ir gebėjimų stiprinimo veikla (sąrašas, turinys, tvarkaraštis)
3. Struktūrizuotas VVG gebėjimų stiprinimo planas

PRIEDAS. VERTINIMO KRITERIJŲ APIBRĖŽTYS

Vartojamos vertinimo kriterijų apibrėžtys, kurios buvo pateiktos pagal Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinio⁵⁹ priemonę Nr. 47. Jos apibendrintos tolesniame teksto intarpe.

1 intarpas. Vartojamos vertinimo kriterijų apibrėžtys

VEIKSMINGUMAS

Atliekant veiksmingumo analizę vertinama, kiek sėkmingai ES veiksmams pasiekiami iškelti tikslai ar daroma pažanga siekiant tų tikslų. Remiantis tuo vertinimu turėtų būti: a) susidaryta nuomonė apie iki šiol padarytą pažangą ir b) nustatyta ES veiksmų reikšmė įgyvendinant stebimus pokyčius. Atliekant veiksmingumo analizę taip pat reikėtų atsižvelgti į ES intervencijos naudą, kurią gauna įvairūs suinteresuotieji subjektai (Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys, priemonė Nr. 47, p. 403).

Yra du lygmenys, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant veiksmingumą: a) veiklos veiksmingumas, kai pažanga siekiant BŽŪP konkrečių tikslų vertinama pagal rezultato rodiklių siektinas reikšmes, ir b) poveikis, kai pažanga siekiant BŽŪP bendrųjų ir konkrečių tikslų vertinama pagal poveikio rodiklius.

EFEKTYVUMAS

Vertinant efektyvumą atsižvelgiama į išteklius, pagal intervencinę priemonę naudojamus atitinkamiems pokyčiams, kurie pasiekiami ta intervencine priemone. Atliekant efektyvumo analizę taip pat reikėtų nuodugniau iširti sąnaudas dėl ES intervencijos, patiriamas įvairių subjektų. Be to, atliekant efektyvumo analizę reikėtų palyginti nustatytas sąnaudas su nauda, kuri nustatyta pagal veiksmingumo kriterijų, ir iširti supaprastinimo bei naštos mažinimo potencialą (Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys, priemonė Nr. 47, p. 404–405).

AKTUALUMAS

Vertinant aktualumą atsižvelgiama į sąsają tarp poreikių ir problemų tuo metu, kai pradama taikyti intervencinę priemonę, ir jos įgyvendinimo metu. Vertinant aktualumą taip pat reikėtų atsižvelgti į ryšį tarp ES esamų ir būsimų poreikių bei problemų ir atitinkamos intervencinės priemonės tikslų (Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys, priemonė Nr. 47, p. 407).

DARNA

Vertinant darną apžvelgiama, kiek tarpusavyje dera (ar nedera) įvairios intervencinės priemonės, ES ir (arba) tarptautinės politikos kryptys ar nacionalinio, regioninio ir (arba) vietos lygmens politikos elementai. Tikrinant „vidaus“ darną apžvelgiama, kaip įvairūs tos pačios ES intervencinės priemonės komponentai tarpusavyje sąveikauja siekiant jos tikslų. Tikrinant „išorės“ darną, panašūs tikrinimai gali būti atliekami ir dėl kitų („išorės“) intervencijų įvairiais lygmenimis. Kai aktualu, darnos analizė gali apimti tikrinimą, ar intervencinės priemonės atitinka Europos žaliojo kurso tikslus arba ar intervencinė priemonė dera su bendraisiais aplinkos apsaugos tikslais (pvz., pagal Klimato teisės aktą) ar su kita į aplinkos apsaugą orientuota politika (Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys, priemonė Nr. 47, p. 408).

SAJUNGOS PRIDĖTINĖ VERTĖ

Vertinant ES pridėtinę vertę apžvelgiami dėl ES intervencijos vykstantys pokyčiai, didesni nei tie, kuriuos būtų galima pagrįstai tikėtis pasiekti nacionaliniais valstybių narių veiksmams. Pagal subsidiarumo principą (Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnis) ir neišimtinės kompetencijos srityse ES veiksmų turėtų būti imamasi tik tada, kai atitinkamus tikslus galima geriau pasiekti Sąjungos, o ne valstybių narių veiksmams (Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys, priemonė Nr. 47, p. 409).

⁵⁹ Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys. 6 skyrius (europa.eu)

European Evaluation Helpdesk for the CAP

Rue Belliard 12,
1040 Brussels, Belgium
+32 2 808 10 24

evaluation@eucapnetwork.eu

https://eu-cap-network.ec.europa.eu/index_en

Funded by
the European Union